

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การวิจัยเรื่องการพัฒนาฐานข้อมูลการผลิตสุกรในชุมชนตำบลป่าสัก อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ได้ทำการสำรวจและเก็บข้อมูลเป็นเวลา 6 เดือน ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2551 – เดือนพฤษภาคม 2552 และได้นำเสนอรายละเอียดผลการวิจัยดังนี้

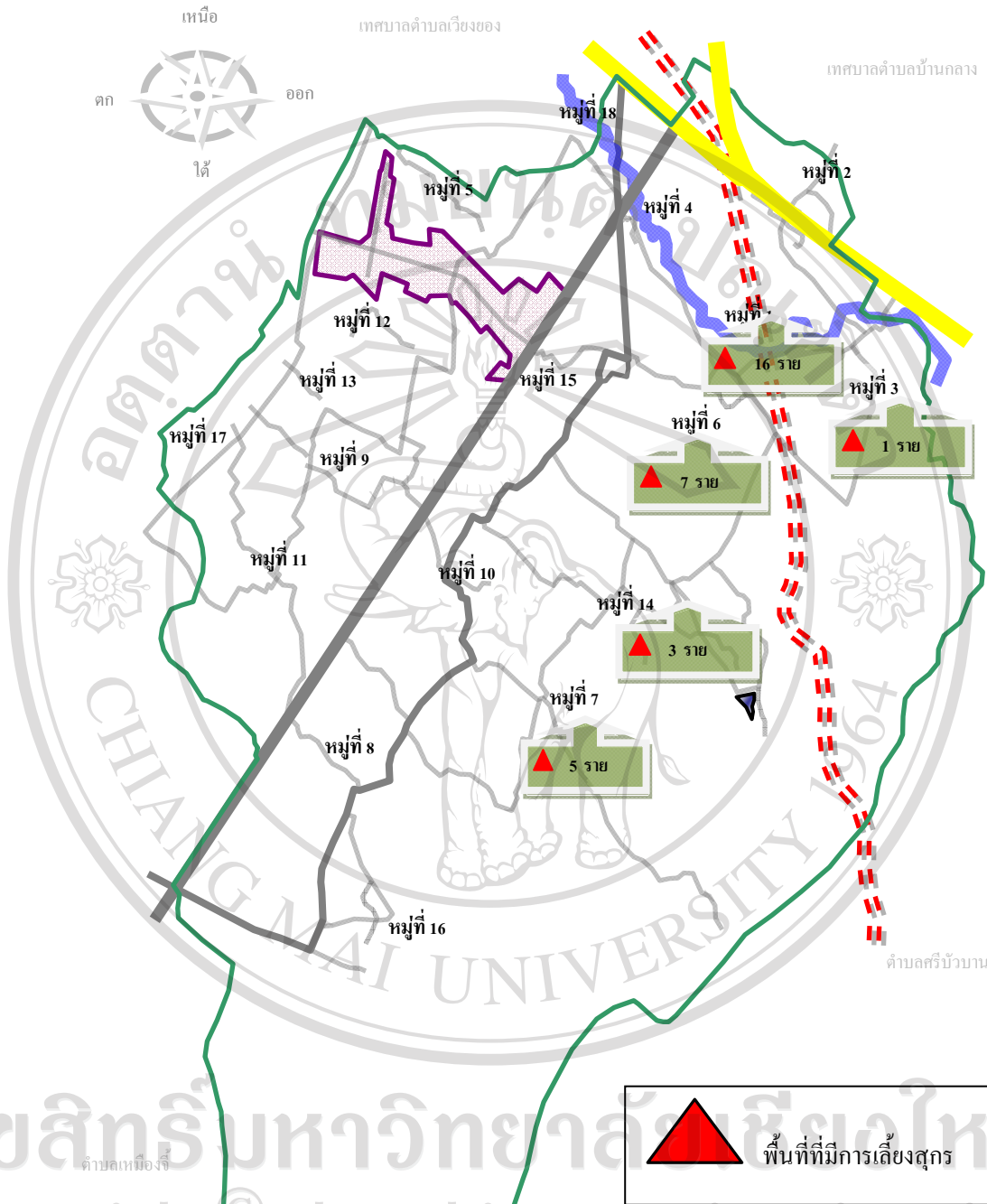
4.1 บริบทตำบลป่าสัก

ตำบลป่าสักตั้งอยู่ทางทิศใต้ของที่ว่าการอำเภอเมืองลำพูน ระยะห่างจากที่ว่าการอำเภอประมาณ 5 กิโลเมตร ลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบสูง มีภูเขาและป่าไม้ ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่อาศัยน้ำฝน พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย ในฤดูหนาวจะมีอากาศเย็นค่อนข้างหนาว ในฤดูร้อนอากาศจะร้อนจนถึงร้อนจัด ฤดูฝนจะมีฝนตกชุก โดยตำบลป่าสักประกอบด้วย 18 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านสันคะยอม บ้านหนองบัว บ้านป่าดิงงาม บ้านหลุก บ้านหนองปลาขอ บ้านสันป่าสัก บ้านน้ำพุ บ้านห้วยม้าไก่อ้ง บ้านกอเปา บ้านหนองหลุม บ้านหนองท่า บ้านสันหลวง บ้านหนองซิว บ้านหนองไซ บ้านน้ำบ่อเหลือง บ้านทรายทอง บ้านใหม่ร่องเกลบ และบ้านใหม่จตุจักร (ภาพที่ 12)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

ภาพที่ 12 แผนที่ฟาร์มสุกรในตำบลป่าสัก

จำนวนประชากรและครัวเรือน

ตำบลป่าสัก ประกอบไปด้วย 18 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านสันคะยอม บ้านหนองบัว บ้านป่าดิ่งงาม บ้านหลุก บ้านหนองปลาขอ บ้านสันป่าสัก บ้านน้ำพุ บ้านห้วยม้าโค้ง บ้านกอเปา บ้านหนองหลุม บ้านหนองท่า บ้านสันหลวง บ้านหนองชีว บ้านหนองไซ บ้านน้ำบ่อเหล็ก บ้านทรายทอง บ้านใหม่ร่องแกลบ และบ้านใหม่จตุจักร (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ข้อมูลประชากรตำบลป่าสัก อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

หมู่ที่	หมู่บ้าน	จำนวนประชากร(คน)			จำนวนครัวเรือน ทั้งหมด	จำนวนครัวเรือน เกษตรกร
		ชาย	หญิง	รวม		
1	บ้านสันคะยอม	439	493	932	267	159
2	บ้านหนองบัว	366	383	749	275	41
3	บ้านป่าดิ่งงาม	127	133	260	97	54
4	บ้านหลุก	729	837	1,566	652	35
5	บ้านหนองปลา	171	193	364	118	51
6	บ้านสันป่าสัก	566	610	1,176	353	163
7	บ้านน้ำพุ	353	384	737	234	76
8	บ้านห้วยม้าโค้ง	285	324	609	207	87
9	บ้านกอเปา	295	322	617	165	85
10	บ้านหนองหลุม	249	249	498	157	20
11	บ้านหนองท่า	300	282	582	180	92
12	บ้านสันหลวง	161	173	334	107	47
13	บ้านหนองชีว	326	343	669	202	90
14	บ้านหนองไซ	374	359	733	217	85
15	บ้านน้ำบ่อเหล็ก	369	377	746	275	33
16	บ้านทรายทอง	261	285	546	156	93
17	บ้านใหม่ร่อง แกลบ	340	327	667	182	109
18	บ้านใหม่จตุจักร	280	285	565	177	8
รวม		5,991	6,359	12,350	4,021	1,328

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลป่าสัก, 2550

ตำบลป่าสัก มีจำนวนครัวเรือน 4,021 ครัวเรือน มีจำนวนประชากรรวม 12,350 คน แยกเป็นชาย 5,991 คน หญิง 6,359 คน มีความหนาแน่นเฉลี่ย 110.43 คน/ตารางกิโลเมตร (ข้อมูลสำนักงานทะเบียนราษฎร ณ เดือนตุลาคม 2550) ทำการเกษตร จำนวน 1,328 ครัวเรือน รับราชการ 550 ครัวเรือน รับจ้างทั่วไป จำนวน 1,714 ครัวเรือน มีพื้นที่ในการเกษตรกรรม 11,442 ไร่ สามารถแบ่งเกษตรกรที่ทำกรเกษตรได้ดังนี้ (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 จำนวนเกษตรกรที่ทำกรเกษตรในตำบลป่าสัก

หมู่ที่	หมู่บ้าน	ทำนาข้าว	ทำสวน ลำไย	ทำสวน มะม่วง	เลี้ยงสัตว์		
					โคเนื้อ	กระบือ	สุกร
1	บ้านสันคะยอม	119	115	-	12	1	16
2	บ้านหนองบัว	14	24	-	8	-	-
3	บ้านป่าดิงงาม	24	47	2	10	-	1
4	บ้านหลุก	7	33	2	-	-	-
5	บ้านหนองปลาขอ	39	22	-	-	-	-
6	บ้านสันป่าสัก	122	91	-	1	-	7
7	บ้านน้ำพุ	64	36	-	24	1	5
8	บ้านห้วยม้าโค้ง	71	26	-	9	-	-
9	บ้านกอเปา	72	14	-	7	-	-
10	บ้านหนองหลุม	15	15	-	2	-	-
11	บ้านหนองท่า	49	74	1	6	-	-
12	บ้านสันหลวง	30	16	2	8	-	-
13	บ้านหนองซิว	81	9	1	4	-	-
14	บ้านหนองไซ	35	68	1	18	1	3
15	บ้านน้ำบ่อเหล็ก	19	10	-	1	-	-
16	บ้านทรายทอง	77	34	-	15	-	-
17	บ้านใหม่ร่องแกลบ	105	2	-	15	-	-
18	บ้านใหม่จตุจักร	-	6	-	-	-	-
รวม		943 ราย	642 ราย	9 ราย	140 ราย	3 ราย	32 ราย

ที่มา : ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลป่าสัก, 2550

สำหรับการเลี้ยงสุกรนั้นมีพื้นที่ในการเลี้ยงประมาณ 131.5 ไร่ โดยการเลี้ยงสุกรนั้นมีมานานโดยเกษตรกรเริ่มต้นการเลี้ยงด้วยจำนวนน้อยๆ คือประมาณ 1 – 2 แม่ เลี้ยงบริเวณหลังบ้านของตนเอง โดยยังไม่มีการสร้างโรงเรือนที่แน่นอน อาหารที่ให้ก็จะเป็นเศษอาหารที่เหลือจากครัวเรือน จึงไม่มีการลงทุนมากนัก ทำให้มีกำไรดี ต่อมาเมื่อเลี้ยงแล้วทำรายได้ได้ดี จึงมีการขยายและมีการสร้างโรงเรือนที่ใหญ่ขึ้นออกไป มีการรวมกลุ่มกันตั้งสหกรณ์ และกลุ่มต่างๆ ในหมู่บ้าน มีการซื้ออาหารเม็ดมาเลี้ยงสุกร มีการเลี้ยงเพื่อเป็นการค้ามากขึ้น

ปัจจุบันนี้เกษตรกรได้เป็นสมาชิกสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรเชิงใหม่-ลำพูน มีการสร้างโรงเรือน มีการให้อาหารเม็ดสำเร็จรูป และมีการขายออกสู่ตลาดเพื่อการค้า

4.2 ฐานข้อมูลการผลิตสุกรในชุมชนตำบลป่าสัก

4.2.1 กระบวนการพัฒนาฐานข้อมูล

1. วิเคราะห์องค์ประกอบฐานข้อมูล
2. จัดทำแบบสัมภาษณ์
3. ดำเนินการสัมภาษณ์
4. วิเคราะห์แบบสัมภาษณ์
5. จัดทำเอกสารฐานข้อมูล/ ซีดี (CD)

4.2.2 ฐานข้อมูลการผลิตสุกร

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร

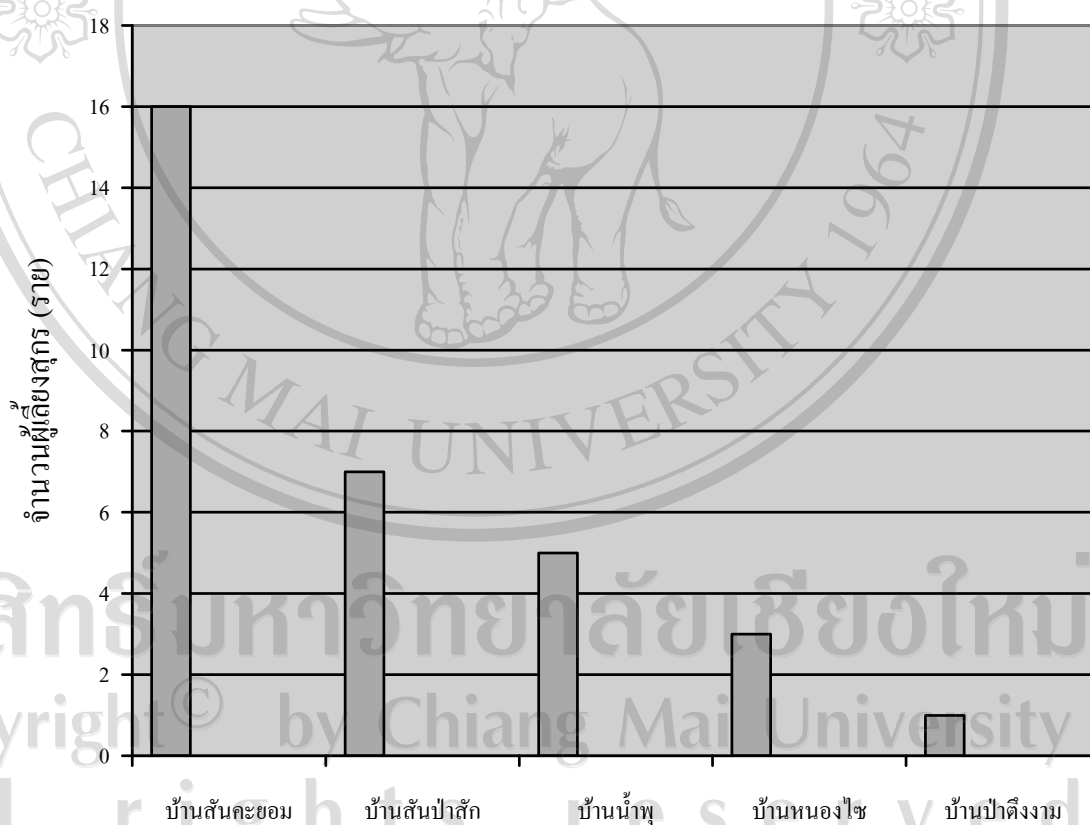
1. จำนวนผู้เลี้ยงสุกรในตำบลป่าสัก

จากการศึกษาพบว่ามีเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรชุมชนตำบลป่าสัก จำนวน 32 ราย กระจายอยู่ใน 5 หมู่บ้าน โดยแต่ละหมู่บ้านจะเลี้ยงสุกรมากน้อยแตกต่างกันออกไป ซึ่งแบ่งได้ดังนี้ หมู่บ้านที่เลี้ยงสุกรเป็นจำนวนมากได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านสันคะยอม จำนวน 16 ราย คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมา คือ หมู่ที่ 6 บ้านสันป่าสัก จำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 21.87 หมู่ที่ 7 บ้านน้ำพุ จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 15.62 หมู่ที่ 14 บ้านหนองไซ จำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 9.37 และที่น้อยที่สุด คือ หมู่ที่ 3 บ้านป่าดงงาม จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.12 (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 จำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรในตำบลป่าสัก

หมู่บ้าน	จำนวนเกษตรกร	ร้อยละ
หมู่ที่ 1 บ้านสันคะยอม	16	50
หมู่ที่ 3 บ้านป่าดิงงาม	1	3.12
หมู่ที่ 6 บ้านสันป่าสัก	7	21.87
หมู่ที่ 7 บ้านน้ำพุ	5	15.62
หมู่ที่ 14 บ้านหนองไซ	3	9.37
รวม	32	100 %

แผนภูมิที่ 1 จำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรในตำบลป่าสัก

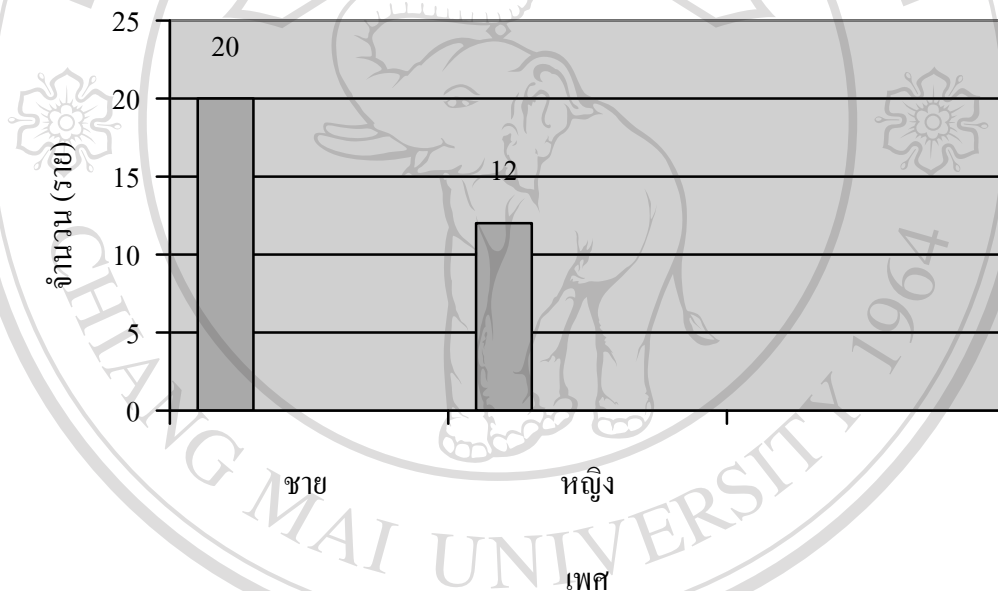

เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรที่ให้การตอบแบบสัมภาษณ์ในครั้งนี้แบ่งออกเป็นเพศชาย จำนวน 20 ราย คิดเป็นร้อยละ 62.5 และเพศหญิง จำนวน 12 ราย คิดเป็นร้อยละ 37.5 (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 เพศของเกษตรกรผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	20	62.5
หญิง	12	37.5
รวม	32	100.0

แผนภูมิที่ 2 เพศของเกษตรกรผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

นอกจากนั้นแล้วพบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรในตำบลป่าสักจำนวน 32 ราย มีอายุระหว่าง 28-76 ปี ซึ่งสามารถแยกได้ดังนี้ คือ เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรที่มีอายุระหว่าง 49 - 58 ปี มีจำนวนมากที่สุด คือ 15 ราย คิดเป็นร้อยละ 46.9 รองลงมาคือ อายุ 39 - 48 ปี มีจำนวน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 25 อายุมากกว่าหรือเท่ากับ 59 ปี มีจำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 21.9 อายุ 29 - 38 ปี และน้อยกว่าหรือเท่ากับ 28 มีจำนวนน้อยที่สุด คือ จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.1 อายุเฉลี่ย 53.5 ปี (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 อายุของเกษตรกร

อายุ (ปี)	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
≤28	1	3.1
29 – 38	1	3.1
39 - 48	8	25
49 – 58	15	46.9
≥59	7	21.9
รวม	32	100.0

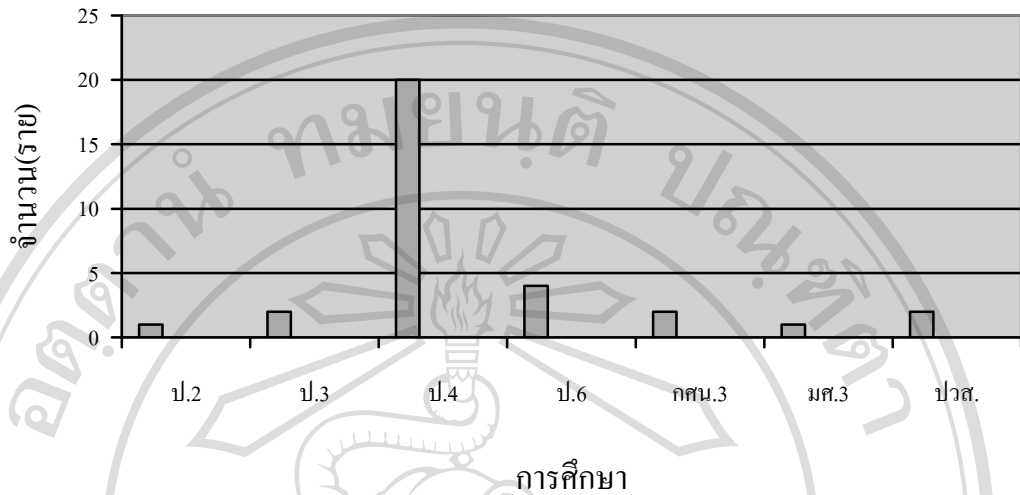
การศึกษาของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรในตำบลป่าสัก ส่วนใหญ่อยู่ในระดับการศึกษาที่ต่ำ คือ มีระดับการศึกษาตั้งแต่ประถมศึกษาปีที่ 2 (ป.2) ไปถึง การศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ซึ่งสามารถแบ่งได้ดังนี้ คือ ป.2 มีจำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.1 ป.3 มีจำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.3 ป.4 มีจำนวน 20 ราย คิดเป็นร้อยละ 62.5 ป.6 มีจำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 12.5 กศน.3 มีจำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.3 มศ.3 มีจำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.1 และ ปวส. มีจำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.2 (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 ระดับการศึกษาของเกษตรกร

ระดับการศึกษา	เกษตรกร (ราย)	ร้อยละ
ป.2	1	3.1
ป.3	2	6.3
ป.4	20	62.5
ป.6	4	12.5
กศน.3	2	6.3
มศ.3	1	3.1
ปวส.	2	6.2
รวม	32	100.0

แผนภูมิที่ 3 ระดับการศึกษาของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร

2. รายได้จากการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร

รายได้จากการเลี้ยงสุกรของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรตำบลป่าสักในที่จะแบ่งตามขนาดของฟาร์ม คือ เกษตรกรรายย่อยเลี้ยงสุกรน้อยกว่า 50 ตัว ฟาร์มขนาดเล็ก เลี้ยงสุกร 50-500 ตัว และฟาร์มขนาดกลาง เลี้ยงสุกร 500-5,000 ตัว ซึ่งแบ่งได้ดังนี้

รายได้ของเกษตรกรรายย่อย เลี้ยงสุกรน้อยกว่า 50 ตัว มีจำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 12.5 มีรายได้เฉลี่ยได้ 88,000 บาท/ปี (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 รายได้ของเกษตรกรรายย่อย

รายได้ (ต่อปี)	จำนวน	เฉลี่ย
24,000	1	
120,000	2	
รวม	3	88,000

รายได้ของเกษตรกรที่ทำฟาร์มขนาดเล็ก เลี้ยงสุกร 5-500 ตัว มีจำนวน 24 ราย คิดเป็นร้อยละ 75 มีรายได้เฉลี่ย 117,647 บาท/ปี (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 รายได้ของเกษตรกรฟาร์มขนาดเล็ก

รายได้ (ต่อปี)	จำนวน	เฉลี่ย
≤30,000	3	
30,001 – 130,000	10	
130,001 – 230,000	2	
230,001 – 330,000	1	
≥330,001	1	
รวม	17	117,647

รายได้ของเกษตรกรที่ทำฟาร์มขนาดกลาง เลี้ยงสุกร 500-5,000 ตัว มีจำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 12.5 มีรายได้เฉลี่ย 904,000 บาท/ปี (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 รายได้ของเกษตรกรฟาร์มขนาดกลาง

รายได้ (ต่อปี)	จำนวน	เฉลี่ย
12,000	1	
300,000	1	
2,400,000	1	
รวม	3	904,000

3. จำนวนสุกร

จำนวนสุกรทั้งหมดมีจำนวน 10,446 ตัว แยกเป็นพ่อพันธุ์ จำนวน 38 ตัว แม่พันธุ์ จำนวน 1,169 ตัว ลูกสุกรเล็ก จำนวน 2,933 ตัว สุกรอนุบาล จำนวน 1,649 ตัว และสุกรขุน จำนวน 4,657 ตัว ซึ่งจำนวนสุกรเหล่านี้จะเปลี่ยนแปลงไปตามระยะเวลาการเลี้ยงและการจำหน่ายของเกษตรกร (ตารางที่ 11)

ตารางที่ 11 จำนวนสุกรจำแนกตามหมู่บ้าน

หมู่บ้าน	พ่อพันธุ์ (ตัว)	แม่พันธุ์ (ตัว)	สุกรเล็ก (ตัว)	สุกรอนุบาล (ตัว)	สุกรขุน (ตัว)	รวม
บ้านสันคะยอม	23	664	1,543	920	2,448	5,598
บ้านป่าดิงงาม	1	20	60	20	80	181
บ้านสันป่าสัก	6	286	650	440	1,140	2,522
บ้านน้ำพุ	2	34	100	19	199	354
บ้านหนองไช	6	165	580	250	790	1,791
รวม	38	1,169	2,933	1,649	4,657	10,446

เป็นที่น่าสังเกตว่าเกษตรกรเลี้ยงพ่อพันธุ์เป็นจำนวนน้อยและบางรายก็ไม่เลี้ยงพ่อพันธุ์เลย นั่นก็เพราะว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ใช้วิธีการผสมเทียมเลยไม่เลี้ยงพ่อพันธุ์ สำหรับเกษตรกรที่เลี้ยงพ่อพันธุ์นั้นเลี้ยงไว้เพื่อให้สุกรแม่พันธุ์ได้กลืนไว้ล่อแม่พันธุ์เพื่อการเป็นสัดของแม่พันธุ์เท่านั้น

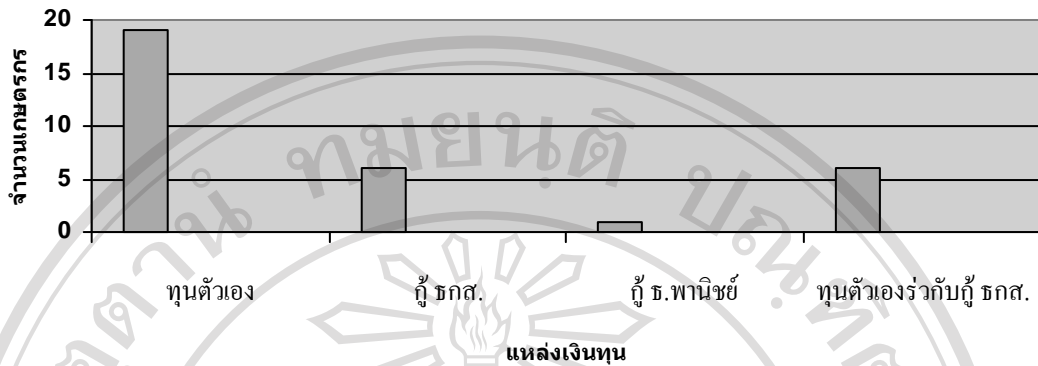
4. แหล่งเงินทุนในการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร

แหล่งเงินทุนของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรส่วนใหญ่จะใช้ทุนของตนเอง มีบางส่วนที่มีการกู้ยืมเงินจากธนาคารเพื่อการเกษตร แบ่งได้ดังนี้ คือ ใช้ทุนตัวเอง จำนวน 19 ราย กู้เงินธนาคารเพื่อการเกษตร จำนวน 6 ราย กู้เงินธนาคารพาณิชย์ จำนวน 1 ราย ใช้ทุนตัวเองร่วมกับการกู้ธนาคารเพื่อการเกษตร จำนวน 6 ราย (ตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 แหล่งเงินทุนของเกษตรกร

แหล่งเงินทุน	จำนวนเกษตรกร	ร้อยละ
ทุนตัวเอง	19	59.5
กู้เงินธนาคารเพื่อการเกษตร	6	18.7
กู้เงินธนาคารพาณิชย์	1	3.1
ใช้ทุนตัวเองร่วมกับการกู้ธนาคารเพื่อการเกษตร	6	18.7
รวม	32	100.0

แผนภูมิที่ 4 แหล่งเงินทุนของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร

5. สมาชิกกลุ่ม

ในตำบลป่าสักได้มีการรวมกลุ่มเกษตรกรก่อตั้งเป็นกลุ่มสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรเชียงใหม่-ลำพูนขึ้น โดยมีเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรทั้งจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดลำพูน เป็นสมาชิก มีจำนวนสมาชิกทั้งหมด 112 ราย โดยเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรตำบลป่าสักเป็นสมาชิก จำนวน 28 ราย อีก 4 ราย ไม่ได้เป็นสมาชิก

นอกจากนี้ยังมีการรวมกลุ่มผู้เลี้ยงสุกรกันภายในหมู่บ้าน คือหมู่ที่ 1 บ้านสันคะยอม ได้มีการรวมกลุ่มผู้เลี้ยงสุกร โดยตั้งชื่อว่า กลุ่มสุกรพัฒนา มีจำนวนสมาชิกทั้งหมด 13 ราย (ตารางที่ 13)

5.1 สหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรเชียงใหม่-ลำพูน

สหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรเชียงใหม่-ลำพูน ตั้งอยู่ที่ 130 หมู่ที่ 14 ตำบลป่าสัก อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน มีสมาชิกทั้งหมด 112 ราย โดยมีนายเผด็จ สมโชติ เป็นประธานสหกรณ์

สหกรณ์ทำหน้าที่ช่วยเหลือเกษตรกรในด้านต่างๆมากมาย ได้แก่ ให้บริการด้านอาหาร โดยการให้เชื่ออาหารก่อนคิดเงินหลังการขายสุกร ให้บริการด้านยารักษาโรค วัคซีนต่างๆ ให้บริการด้านน้ำเชื้อ ในการผสมเทียม การขายสุกร โดยสหกรณ์จะรับซื้อสุกรของเกษตรกรในราคาที่สูงกว่าพ่อค้าคนกลาง นอกจากนี้ยังมีการประกันราคาในกรณีที่ราคาสุกรตกต่ำ และสหกรณ์ก็ยังมีโรงฆ่าสัตว์ที่ได้รับมาตรฐานไว้บริการแก่เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรที่เป็นสมาชิกทุกราย นอกจากนี้ยังให้บริการด้านการให้คำปรึกษาในด้านต่างๆแก่เกษตรกรอีกด้วย

เมื่อครบกำหนดสิ้นปีจะมีการปันผลกำไรแก่สมาชิกตามที่ได้มีการลงทุนไว้กับสหกรณ์ พร้อมทั้งมีหนังสือแจกแจงรายละเอียดให้กับสมาชิกอย่างครบถ้วน

ภาพที่ 13-15 แสดงสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรเชียงใหม่-ลำพูน

5.2 กลุ่มสุกรพัฒนา

กลุ่มสุกรพัฒนานี้เป็นการรวมกลุ่มของเกษตรกรหมู่ที่ 1 บ้านสันคะยอม โดยมีนายฉลองชัย เสนศักดิ์ เป็นประธานกลุ่ม กลุ่มสุกรพัฒนานี้ได้รับการสนับสนุนจากปศุสัตว์อำเภอ โดยสนับสนุนทางด้านพ่อแม่พันธุ์ที่ดีมาให้กับกลุ่ม

กลุ่มสุกรพัฒนานี้จัดตั้งขึ้นเพื่อรวมกลุ่มกันต่อรองราคากับตลาด แต่ในปัจจุบันสมาชิกกลุ่มก็ได้เป็นสมาชิกของสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรเชียงใหม่-ลำพูน ตลาดจึงเป็นสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรเชียงใหม่-ลำพูน แทน

ตารางที่ 13 จำนวนเกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มสุกร

กลุ่มสมาชิก	จำนวนเกษตรกร (ราย)					รวม
	หมู่ 1	หมู่ 3	หมู่ 6	หมู่ 7	หมู่ 14	
สหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกร เชียงใหม่-ลำพูน	16	1	7	1	3	28
กลุ่มสุกรพัฒนา	12	1	-	-	-	13
รวม	28	2	7	1	3	

ตอนที่ 2 ประวัติการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร

6. พื้นที่ในการเลี้ยงสุกรของเกษตรกรตำบลป่าสัก

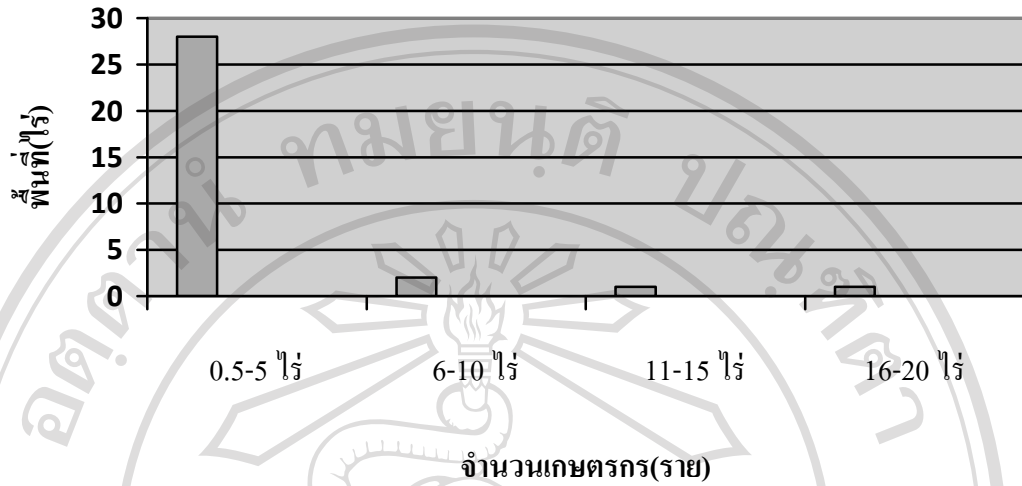
พื้นที่ในการเลี้ยงสุกรของเกษตรกรในตำบลป่าสักมีจำนวนทั้งหมด 131 ไร่ กับ 2 งาน โดยแบ่งออกเป็นหมู่บ้านได้ดังนี้ หมู่ที่ 1 มีพื้นที่ 80 ไร่ กับ 2 งาน หมู่ที่ 3 มีพื้นที่ 2 ไร่ หมู่ที่ 6 มีพื้นที่ 23 ไร่ หมู่ที่ 7 มีพื้นที่ 19 ไร่ หมู่ที่ 14 มีพื้นที่ 7 ไร่ (ตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 พื้นที่เลี้ยงสุกรของเกษตรกร (ไร่)

พื้นที่ (ไร่)	จำนวนเกษตรกร (ราย)					รวม
	หมู่ 1	หมู่ 3	หมู่ 6	หมู่ 7	หมู่ 14	
0.5 – 5	13	1	7	4	3	28
6 – 10	1	-	-	1	-	2
11 – 15	1	-	-	-	-	1
16 – 20	1	-	-	-	-	1
รวม	16	1	7	5	3	32

จากข้อมูลสังเกตได้ว่าหมู่ที่ 1 บ้านสันคะยอมมีพื้นที่ในการเลี้ยงสุกรมากที่สุดสาเหตุอาจเนื่องมาจากพื้นที่ของบ้านสันคะยอมอยู่บริเวณที่เป็นพื้นที่ติดเขามาก ทำให้ยังคงมีเกษตรกรที่เลี้ยงสุกรกันเป็นจำนวนมาก

แผนภูมิที่ 5 พื้นที่เลี้ยงสุกรของเกษตรกร

7. ประเภทของการเลี้ยงสุกร

ประเภทการเลี้ยงสุกรของเกษตรกรตำบลป่าสักพบว่ามี 2 ประเภท คือ การเลี้ยงเป็นอาชีพหลัก และ การเลี้ยงเป็นอาชีพเสริม การเลี้ยงสุกรเป็นอาชีพหลัก เกษตรกรที่เลี้ยงสุกรเป็นอาชีพหลัก และทำอาชีพอื่นเสริมเล็กน้อย มีจำนวน 15 ราย คิดเป็นร้อยละ 46.8

การเลี้ยงสุกรเป็นอาชีพเสริม เกษตรกรที่เลี้ยงสุกรเป็นอาชีพเสริมนี้ส่วนใหญ่จะทำนาเป็นอาชีพหลัก มีจำนวน 17 ราย คิดเป็นร้อยละ 53.2 (ตารางที่ 15)

ตารางที่ 15 ประเภทการเลี้ยงสุกร

ประเภท	จำนวนเกษตรกร	ร้อยละ
อาชีพหลัก	15	46.8
อาชีพเสริม	17	53.2
รวม	32	100.0

8. ระยะเวลาในการประกอบอาชีพการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร

การประกอบอาชีพการเลี้ยงสุกรของเกษตรกรตำบลป่าสักนั้นเริ่มมานานกว่า 33 ปีแล้ว ซึ่งเกษตรกรที่ประกอบอาชีพนี้เริ่มมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2520 ซึ่งสามารถแยกเกษตรกรที่เลี้ยงสุกรตามระยะเวลาได้ดังนี้ ระยะเวลา 1 - 10 ปี เริ่มเลี้ยงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 – 2552 มีจำนวน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 25 ระยะเวลา 11 – 20 ปี เริ่มเลี้ยงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2533 – 2552 มีจำนวน 18 ราย คิดเป็นร้อยละ 56.3 ระยะเวลา 21 – 30 ปี เริ่มเลี้ยงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2523 – 2552 มีจำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 15.6

ระยะเวลา 31 – 40 ปี เริ่มเลี้ยงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2513 – 2552 มีจำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.1 (ตารางที่ 16)

ตารางที่ 16 ระยะเวลาในการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร

ระยะเวลา (ปี)	ปี พ.ศ.	จำนวนเกษตรกร	ร้อยละ
1-10	2543-2552	8	25
11-20	2533-2552	18	56.3
21-30	2523-2552	5	15.6
31-40	2513-2552	1	3.1
รวม		32	100.0

9. มาตรฐานฟาร์ม

เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรจำนวน 28 ราย คิดเป็นร้อยละ 87.5 ที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกร เชียงใหม่ – ลำพูน จะได้รับมาตรฐานฟาร์ม เนื่องจากมีการตรวจจากกรมปศุสัตว์เพื่อออกใบมาตรฐานฟาร์ม และได้มีการเสียภาษีการประกอบอาชีพ และภาษีโรงเรือน

การได้รับมาตรฐานฟาร์มนั้นต้องผ่านการตรวจฟาร์มที่ถูกต้องตามลักษณะที่กรมปศุสัตว์ กำหนด คือจะต้องประกอบด้วยพื้นที่เลี้ยงสัตว์ โรงเก็บอาหารสัตว์ โรงผสมอาหารสัตว์ พื้นที่ทำลายซากสัตว์ พื้นที่บำบัดน้ำเสียและสิ่งปฏิกูล อาคารสำนักงาน ที่จอดรถ และบ้านพักอาศัย ขนาดของโรงเรือนต้องเหมาะสมกับจำนวนสุกร ระบบระบายน้ำและกำจัดของเสีย มีการทำลายเชื้อโรคก่อนเข้า-ออกฟาร์ม หากฟาร์มของเกษตรกรทำอย่างถูกต้องก็จะได้รับใบรับรองฟาร์มมาตรฐานจากกรมปศุสัตว์

ภาพที่ 16-17 การฆ่าเชื้อก่อนเข้า – ออกฟาร์ม

สำหรับเกษตรกรรายย่อยจำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 12.5 ไม่ได้รับมาตรฐานฟาร์ม เนื่องจากคิดว่าตนเลี้ยงจำนวนน้อย จึงไม่ได้ขอมาตรฐานฟาร์ม (ตารางที่ 17)

ตารางที่ 17 จำนวนเกษตรกรที่ได้รับมาตรฐานฟาร์ม

	จำนวนเกษตรกร	ร้อยละ
ได้รับมาตรฐานฟาร์ม	28	87.5
ไม่ได้รับมาตรฐานฟาร์ม	4	12.5
รวม	32	100

10. แรงงานในการเลี้ยงสุกร

เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรส่วนใหญ่ใช้แรงงานในครัวเรือนในการเลี้ยงสุกร มีจำนวน 21 ราย คิดเป็นร้อยละ 65.6 เกษตรกรที่ใช้แรงงานในครัวเรือนเนื่องจากเลี้ยงในปริมาณน้อย และประหยัดค่าใช้จ่ายในการจ้างแรงงานอีกด้วย แรงงานในครัวเรือนนี้เกษตรกรจะทำกิจการทุกอย่างในฟาร์มเองทั้งหมด

ยังมีเกษตรกร จำนวน 11 ราย คิดเป็นร้อยละ 34.4 ที่จ้างแรงงานภายนอกในการเลี้ยงสุกร เนื่องจากเลี้ยงในปริมาณที่มาก แต่แรงงานที่จ้างส่วนใหญ่เป็นแรงงานพม่า ที่มาอยู่กินเป็นครอบครัว ค่าจ้างจะอยู่ระหว่าง 3,000 – 6,000 บาท ต่อ ราย แล้วแต่การตกลงกันกับนายจ้าง แรงงานจ้างนี้จะทำหน้าที่เลี้ยงสุกร และทำความสะอาดคอก (ตารางที่ 18)

ตารางที่ 18 การใช้แรงงานของเกษตรกร

แรงงาน	จำนวน	ร้อยละ
ครัวเรือน	21	65.6
จ้างภายนอก	11	34.4
รวม	32	100.0

แต่นายจ้างก็มักประสบปัญหาคือลูกจ้างล้างคอกไม่สะอาด เนื่องจากคิดว่าไม่ใช่ฟาร์มของตนเองจึงทำแบบขอไปทีให้ได้ค่าจ้าง วิธีการแก้ปัญหาก็คือการให้มูลสุกรกับลูกจ้าง เนื่องจากมูลสุกรมีราคากระสอบละ 16 บาท ทำให้เป็นแรงจูงใจให้ลูกจ้างล้างคอกและเก็บมูลได้สะอาดขึ้น (ตารางที่ 19)

ตารางที่ 19 ค่าจ้างแรงงานภายนอก

ค่าจ้าง	จำนวน	เฉลี่ย
≤3,000	2	
3,001 – 3,600	0	
3,601 – 4,200	4	
4,201 - 4800	2	
≥4,801	3	
รวม	11	3,363

11. ต้นทุนในการเลี้ยงสุกร

ต้นทุนในการเลี้ยงสุกรสามารถจำแนกได้ดังนี้ คือ ค่าพ่อพันธุ์ ซึ่งมีค่าตั้งแต่ 5,000-20,000 บาท/ตัว มีเกษตรกรจำนวน 20 รายที่ทำการเลี้ยงพ่อพันธุ์ เมื่อนำต้นทุนค่าพ่อพันธุ์มาเฉลี่ยได้ 10,500 บาท/ตัว (ตารางที่ 20)

ตารางที่ 20 ต้นทุนค่าพ่อพันธุ์สุกร

ต้นทุนพ่อพันธุ์	จำนวนเกษตรกร	ค่าเฉลี่ย (บาท/ตัว)
≤8,000	5	
8,001 – 11,000	8	
11,001 – 14,000	3	
14,001 – 17,000	2	
≥17,001	2	
รวม	20	10,500

ต้นทุนค่าแม่พันธุ์มีค่าตั้งแต่ 6,800 – 10,000 บาท/ตัว มีเกษตรกรจำนวน 28 รายที่ทำการเลี้ยงแม่พันธุ์ เมื่อนำเมื่อนำต้นทุนค่าแม่พันธุ์สุกรมาเฉลี่ยได้ 7,807 บาท/ตัว (ตารางที่ 21)

ตารางที่ 21 ต้นทุนค่าแม่พันธุ์สุกร

ต้นทุนค่าแม่พันธุ์	จำนวนเกษตรกร	ค่าเฉลี่ย (บาท/ตัว)
≤7,000	11	
7,001 – 7,400	1	
7,401 – 7,800	1	
7,801 – 8,200	10	
≥8,201	5	
รวม	28	7,807

ต้นทุนค่าอาหารมีค่าตั้งแต่ 5,000 – 300,000 บาท/ปี มีเกษตรกรจำนวน 28 รายที่ได้จัดรายละเอียดด้านค่าอาหารไว้ เมื่อนำเมื่อนำต้นทุนค่าอาหารสุกรมาเฉลี่ยได้ 92,589 บาท/ปี (ตารางที่ 22)

ตารางที่ 22 ต้นทุนค่าอาหารสุกรต่อปี

ต้นทุนค่าอาหาร	จำนวนเกษตรกร	ค่าเฉลี่ย (บาท/ปี)
≤ 60,000	15	
60,001 – 120,000	5	
120,001 – 180,000	2	
180,001 – 240,000	4	
≥240,001	2	
รวม	28	92,589

ค่าผสมเทียมสุกร น้ำเชื้อมีราคาหลอดละ 100 – 120 บาท/โดส ขึ้นอยู่กับน้ำเชื้อที่เกษตรกรเลือกใช้

ค่าไฟฟ้า เกษตรกรที่มีการจ่ายค่าไฟมีจำนวน 21 ราย และมีการใช้พลังงานแสงอาทิตย์อีก 2 ราย ส่วนเกษตรกรที่เหลือไม่มีการจ่ายค่าไฟ ซึ่งค่าไฟที่เกษตรกรจ่ายนั้นมีค่าตั้งแต่ 100 – 1,600 บาท/เดือน เมื่อนำมาเฉลี่ยจะมีค่า 620 บาท/เดือน (ตารางที่ 23)

ตารางที่ 23 ต้นทุนค่าไฟฟ้าของเกษตรกร

ต้นทุนค่าไฟฟ้า	จำนวนเกษตรกร	ค่าเฉลี่ย (บาท/เดือน)
≤ 300	7	
301 - 500	3	
501 - 700	2	
701 - 900	4	
≥ 901	5	
รวม	28	620

12. การฝึกอบรม

เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรมักจะได้รับการอบรมจากสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรเชียงใหม่-ลำพูน เป็นประจำทุกเดือน แล้วแต่จะเรียกประชุม นอกจากนี้มหาวิทยาลัยเชียงใหม่และมหาวิทยาลัยแม่โจ้ก็ยังมีจัดการอบรมการเลี้ยงสุกรให้กับเกษตรกรด้วย

เรื่องที่เกษตรกรได้รับการอบรมส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องการจัดการสุกร อาหาร โรค เรื่องการลดต้นทุนในการผลิต และการอยู่ร่วมกับสิ่งแวดล้อม

13. การได้รับความช่วยเหลือของเกษตรกร

เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับการช่วยเหลือจากสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรเชียงใหม่-ลำพูน ในเรื่องของการจัดอบรม การให้เชื่ออาหาร และการรับซื้อสุกรของเกษตรกร

ตอนที่ 3 ข้อมูลการผลิตสุกร

14. รูปแบบการเลี้ยง

รูปแบบการเลี้ยงสุกรของเกษตรกรตำบลป่าสักจะเลี้ยงกัน 2 แบบ คือ การเลี้ยงแบบสมบูรณ์แบบ และการเลี้ยงสุกรขุน

1. การเลี้ยงสุกรสมบูรณ์แบบ คือ การเลี้ยงสุกรแบบครบวงจร มีทั้งพ่อพันธุ์และแม่พันธุ์เพื่อผลิตลูกสุกรขุนเอง จากนั้นขุนจนลูกสุกรโตและจำหน่าย ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่จะเลี้ยงแบบสมบูรณ์แบบ มีจำนวน 29 ราย

2. การเลี้ยงสุกรขุน คือ การเลี้ยงเฉพาะลูกสุกรเพื่อขุนจำหน่าย โดยจะซื้อลูกสุกรมาจากฟาร์ม แล้วนำมาขุนจนโตแล้วจำหน่าย การเลี้ยงแบบนี้จะไม่มีการทำโรงเรือนขนาดใหญ่ จะทำเป็นคอกเล็กๆในพื้นที่ที่ที่เหลือนี่ไร่ ๓ ไร่ เพื่อขุนลูกสุกร เกษตรกรที่เลี้ยงลูกสุกรเพื่อขุนมีจำนวน 3 ราย

15. พันธุ์สุกร

พันธุ์สุกรที่เกษตรกรเลี้ยงแบ่งออกได้ดังนี้

แม่พันธุ์ได้แก่พันธุ์ ลาร์จไวท์ และอเมริกันแลนด์เรซ นอกจากนี้ก็ยังมีพันธุ์ผสมระหว่าง ลาร์จไวท์ และอเมริกันแลนด์เรซอีกด้วย

พ่อพันธุ์ส่วนใหญ่เกษตรกรเลี้ยงไว้เพื่อลดการเป็นสัตว์ของตัวเมียเท่านั้นพันธุ์ที่เลี้ยงได้แก่ พันธุ์คูร์ร็อกเจอร์ซี่

ส่วนลูกสุกรก็จะเป็นพันธุ์ผสมสองสาย สามสายแยกกันไป

ภาพที่ 18 พ่อพันธุ์

ภาพที่ 19 แม่พันธุ์

ภาพที่ 20 ลูกสุกรขุน

16. โรงเรือน

เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรส่วนใหญ่จะสร้างโรงเรือนเปิด และจะเป็นแบบหน้าจั่ว เนื่องจากราคาถูก สร้างง่าย แต่บางฟาร์มก็จะมีการสร้างโรงเรือนผสม มีทั้งแบบหน้าจั่ว และแบบหน้าจั่วสองชั้น

ภาพที่ 21-22 โรงเรือนแบบหน้าจั่วชั้นเดียว

ภาพที่ 23 โรงเรือนแบบหน้าจั่วสองชั้น

คอกสุกร

คอกสุกรมีการแยกออกเป็นสัดส่วน ดังนี้

1. คอกพ้อพันธุ์สุกร พื้นคอกเป็นตีเหล็กมธรรมดา ลาดด้วยปูนซีเมนต์ ผาผนังกันด้วยท่อเหล็ก

ภาพที่ 24 คอกพ่อพันธุ์

2. คอกแม่พันธุ์สุกรสาว สร้างคอกเช่นเดียวกับพ่อพันธุ์สุกร มีการกั้นด้วยท่อเหล็กระหว่างแม่พันธุ์แต่ละตัว และมักสร้างติดกับคอกพ่อพันธุ์สุกรเพื่อกระตุ้นการเป็นสัดเร็วขึ้น

ภาพที่ 25 คอกแม่พันธุ์สุกรสาว

3. คอกแม่พันธุ์สุกรอุ้มท้อง มีการสร้างคอกข้างเดียวเพื่อป้องกันการกระทบกระเทือน และสะดวกในการดูแล

ภาพที่ 26 คอกแม่สุกรอุ้มท้อง

4. คอกคลอด เป็นคอกที่บังคับให้แม่สุกรอยู่กับที่ พลิกไปพลิกมาได้เท่านั้น ส่วนลูกสุกรจะวิ่งเข้าออกได้

ภาพที่ 27 คอกคลอด

5. คอกแม่พันธุ์สุกรเลี้ยงลูก เป็นคอกสำหรับแม่และลูกสุกรหลังจากออกจากคอกคลอดแล้ว โดยจะเลี้ยงแม่สุกรและลูกสุกรในคอกชนิดนี้ต่อไปจนกว่าจะหย่านม ภายในคอกแบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนหนึ่งกั้นไว้เป็นคอกกักให้ความอบอุ่นแก่ลูกสุกรและให้อาหารเสริมเลี้ยงสุกร

ภาพที่ 28 คอกแม่สุกรเลี้ยงลูก

6. คอกสุกรเล็ก เป็นคอกสำหรับการจัดการเลี้ยงดูลูกสุกรหลังหย่านมระยะแรก เมื่อลูกสุกรแข็งแรงแล้วก็นำไปเลี้ยงในคอกเลี้ยงสุกรขุนต่อไป

ภาพที่ 29 คอกสุกรเล็ก

7. คอกสุกรขุน เป็นคอกที่สร้างให้มีรางน้ำ รางอาหาร ที่นอน ที่ถ่ายมูล โดยที่จัดกินอาหารจะเป็นถึงสำหรับใส่อาหารไว้ให้

ภาพที่30 คอกสุกรขุน

8. พื้นคอก โดยทั่วไปสร้างโรงเรือนสุกรด้วยพื้นคอนกรีต

9. ผนังคอก ทั่วๆไปมักใช้อิฐบล็อก ความสูงของผนังคอกจะสูงประมาณ 1 เมตร

17. แหล่งอาหาร

เนื่องจากเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรในตำบลป่าสักเป็นสมาชิกของสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรเชียงใหม่-ลำพูน แหล่งอาหารสุกรจึงมาจากสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรเชียงใหม่-ลำพูนเพียงอย่างเดียว ถึงแม้ว่าจะมีเกษตรกร 2 ราย ที่ทำการผสมอาหารใช้เองและจำหน่าย แต่ก็ยังต้องมีการสั่งซื้อวัตถุดิบจากสหกรณ์เช่นกัน อาหารของสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรเชียงใหม่-ลำพูน เป็นอาหารอัดเม็ดสำเร็จรูปที่มีสูตรอาหารสำหรับสุกรทุกรุ่น

สำหรับการให้อาหารสุกร เกษตรกรส่วนใหญ่จะให้ให้อาหารจำนวน 2 ครั้ง/วัน คือ ตอนเช้า เวลา 6.00 น. และตอนเย็น เวลา 16.00 น. โดยประมาณ คอกพ่อพันธุ์ แม่พันธุ์ คอกคลอด คอกแม่พันธุ์สุกรเลี้ยงลูก จะมีการตักอาหารให้ ใส่ในรางอาหาร เนื่องจากไม่มีถังใส่อาหาร ส่วนคอกสุกรขุนจะมีถังใส่อาหารวางไว้ในคอกและใส่อาหารไว้ให้สามารถกินได้ตลอดเวลา

ส่วนการให้น้ำก็เช่นเดียวกันจะให้เป็น 2 ช่วงเวลา คือ ตอนเช้า เวลา 7 โมง และตอนเย็น เวลา 5 โมงเย็น คอกพ่อพันธุ์ แม่พันธุ์ คอกคลอด คอกแม่พันธุ์สุกรเลี้ยงลูก จะมีการตักน้ำให้ หลังจากที่ยกอาหารเสร็จ เนื่องจากรางอาหารและรางน้ำเป็นรางเดียวกัน ส่วนคอกสุกรขุนก็จะมีหัวจุกน้ำอัตโนมัติให้สุกรกินเองได้ตลอดเวลา

ภาพที่ 31 อาหารสุกร

ภาพที่ 32 รางอาหารและรางน้ำแม่สุกร

ภาพที่ 33 ถังอาหารและจุ่มน้ำสำหรับสุกรขุน

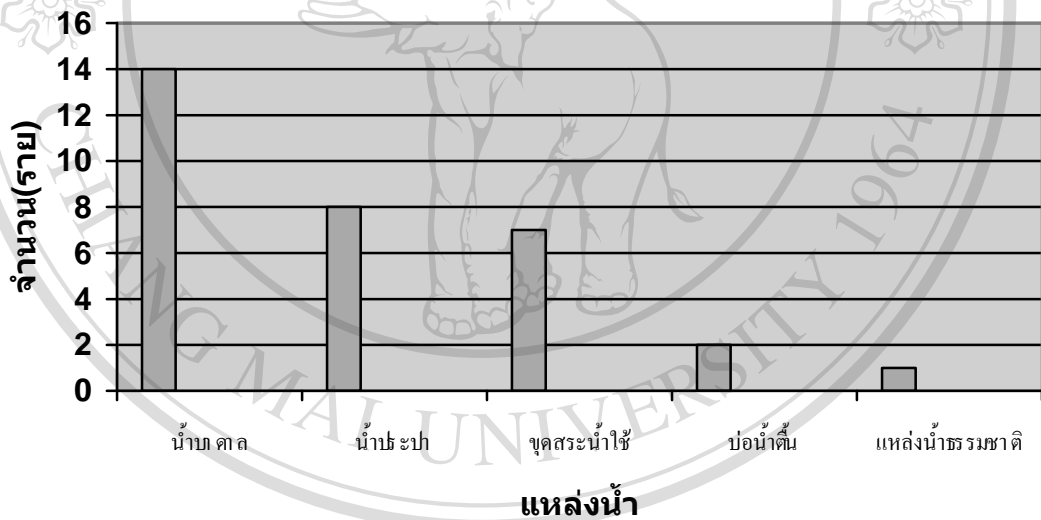
18. แหล่งน้ำ

เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรในตำบลป่าสักจะมีการใช้น้ำจากแหล่งน้ำต่างๆ ดังนี้ น้ำบาดาล จำนวน 14 ราย น้ำประปา จำนวน 8 ราย จุดสระน้ำใช้ จำนวน 7 ราย บ่อน้ำตื้น จำนวน 2 ราย น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ จำนวน 1 ราย (ตารางที่ 24)

ตารางที่ 24 แหล่งน้ำที่ใช้ในการเลี้ยงสุกร

แหล่งน้ำ	จำนวนเกษตรกร	ร้อยละ
น้ำบาดาล	14	43.8
น้ำประปา	8	25
จุดสระน้ำใช้	7	21.8
บ่อน้ำตื้น	2	6.3
น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ	1	3.1
รวม	32	100.0

แผนภูมิที่ 6 แหล่งน้ำใช้เลี้ยงสุกรของเกษตรกร

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 การให้น้ำสุกรของเกษตรกร สำหรับคอกสุกรเล็ก สุกรรุ่น และสุกรขุนจะเป็นแบบที่ให้น้ำ
 อัตโนมัติ (จับน้ำ) สำหรับพ่อพันธุ์และแม่พันธุ์จะให้น้ำโดยใช้รางน้ำ
 All rights reserved

ภาพที่ 34-37 แหล่งน้ำใช้ของเกษตรกร

19. อุปกรณ์ เครื่องมือในฟาร์มสุกร

อุปกรณ์ในฟาร์มสุกรที่เกษตรกรมีไว้ประจำฟาร์มมีดังนี้ กรรไกรตัดสายสะดือ จำนวน 23 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.1 คีมหนีบเส้นเลือด 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.5 ค่ายมัดสายสะดือ จำนวน 15 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.3 หม้อเย็บแผลภายในชนิดละลายจำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.6 ค่ายเย็บแผลภายนอกจำนวน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.8 คีมตัดพินน้ำนมจำนวน 28 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.2 คีมตัดเบอร์หู จำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.5 มีดตอนจำนวน 28 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.2 ไซริงค์ฉีดยา จำนวน 28 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.2 สำลิจำนวน 17 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.7 เข็มฉีดยาจำนวน 28 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.2 ปากคีบจำนวน 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.9 ถาดใส่เครื่องมือจำนวน 11 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.4 หม้อต้มเครื่องมือจำนวน 16 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.5 ชุดเครื่องมือผสมเทียมจำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.5 น้ำยาฆ่าเชื้อโรคจำนวน 28 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.2 กรงคลอดจำนวน 28 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.2 ไฟกกลูกสุกร จำนวน 22 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.8 ซองผสมพันธุ์จำนวน 22 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.8 เชือกมัดสุกรจำนวน 11 รายคิดเป็นร้อยละ 2.4 พลับจำนวน 28 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.2 กรงเหล็กจำนวน 25 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.6 รถเข็นจำนวน 25 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.6 อุปกรณ์ทำความสะอาดโรงเรือน จำนวน 30 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.6 (ตารางที่ 25)

ตารางที่ 25 อุปกรณ์ เครื่องมือในฟาร์มสุกร

เครื่องมือ/อุปกรณ์	จำนวนเกษตรกรที่มีเครื่องมือ	ร้อยละ
กรรไกรตัดสายสะดือ	23	5.1
คีมหนีบเส้นเลือด	7	1.5
ค้ายมัดสายสะดือ	15	3.3
ไหมเย็บแผลภายในชนิดละลาย	3	0.6
ค้ายเย็บแผลภายนอก	8	1.8
คีมตัดฟันน้ำนม	28	6.2
คีมตัดเบอร์หู	7	1.5
มีดตอน	28	6.2
ไซริงค์ฉีดยา	28	6.2
สำลี	17	3.7
เข็มฉีดยา	28	6.2
ปากคีบ	9	1.9
ถาดใส่เครื่องมือ	11	2.4
หม้อต้มเครื่องมือ	16	3.5
ชุดเครื่องมือผสมเทียม	7	1.5
น้ำยาฆ่าเชื้อโรค	28	6.2
กรงคลอด	28	6.2
ไฟกกลูกสุกร	22	4.8
ซองผสมพันธุ์	22	4.8
เชือกมัดสุกร	11	2.4
พลั่ว	28	6.2
กรงเหล็ก	25	5.6
รถเข็น	25	5.6
อุปกรณ์ทำความสะอาดโรงเรือน	30	6.6
รวม	454	100.0

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ภาพที่ 38-39 อุปกรณ์ในฟาร์ม

20. การผสมพันธุ์

เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรส่วนใหญ่เลี้ยงสุกรแบบสมบูรณ์แบบจึงมีการผสมพันธุ์ 2 วิธี คือ การผสมโดยวิธีธรรมชาติ และการผสมเทียม ซึ่งทั้งสองวิธีนี้เกษตรกรจะทำความคุ้นเคยกัน เพราะการผสมโดยวิธีธรรมชาติจะใช้ได้กับแม่พันธุ์ 1 ตัว ต่อ 1 ครั้ง เท่านั้น จึงจำเป็นต้องใช้วิธีการผสมเทียมเข้าช่วย ค่าใช้จ่ายในการผสมเทียมประมาณ 100 – 120 บาท ต่อ ใต้ส แต่แต่ละครั้งเกษตรกรจะซื้อน้ำเชื้อจากสหกรณ์มาผสมเอง

21. การจัดการสุกร

การจัดการพ่อพันธุ์นั้นเกษตรกรมีการตรวจโรค อาบน้ำ เท่านั้น ไม่มีการฝึกผสมเทียม เนื่องจากพ่อพันธุ์ที่ซื้อมามีการฝึกมาแล้ว และไม่มีการรดน้ำเชื้อเพราะเกษตรกรซื้อน้ำเชื้อจากสหกรณ์

การจัดการแม่พันธุ์สุกร มีการกำจัดโรคผิวหนัง การถ่ายพยาธิ การตรวจคัด การตรวจโรค การฉีดวัคซีน และการอาบน้ำทำความสะอาด

การจัดการแม่สุกรอู้มท้อง มีการเตรียมคลอด การย้ายสุกรขึ้นคอกคลอด การทำความสะอาดคอกก่อนคลอด และมีการช่วยเหลือในการคลอด

การจัดการลูกสุกรหลังคลอด มีการเช็ดเชือกเมื่อออกหลังการคลอด ตัดสายสะดือ ให้ความอบอุ่น ฉีดวัคซีนเข็มแรก มีการให้อาหารเสริม ตัดเขี้ยวตัดฟัน ตัดหาง และมีการตอน การชั่งน้ำหนักมีเพียงเกษตรกรบางรายเท่านั้นที่ทำการชั่งน้ำหนัก

การจัดการลูกสุกรหลังหย่านม มีการแยกเลี้ยงในคอกอนุบาล มีการถ่ายพยาธิ มีการฉีดวัคซีน และการจัดการลูกสุกรขุนมีการให้อาหารอย่างเพียงพอและการอาบน้ำให้ตลอดทุกวัน

22. การจัดการมูลสุกร

ในฟาร์มเกษตรกรส่วนใหญ่จะมีที่ตากมูล และโรงเรือนเก็บมูลภายในฟาร์ม มูลที่ได้จะนำไปขายให้กับพ่อค้าที่มารับซื้อในราคากระสอบละ 16 บาท อีกส่วนหนึ่งจะนำไปทำปุ๋ยใส่ผักเล็กๆน้อยๆเท่านั้น หากฟาร์มที่มีการจ้างคนงานก็จะมอบมูลสุกรให้กับคนงานเพื่อนำไปขายเพื่อขจัดปัญหาการล้างคอกไม่สะอาด

การจัดการน้ำเสียและกลิ่นเหม็นส่วนใหญ่จะมีบ่อพักน้ำเสียและการใช้สารจุลินทรีย์ (E.M.) เพื่อกำจัดกลิ่นเหม็น โดยใช้ทั้งการล้างคอกและใส่ในบ่อพักน้ำเสีย นอกจากนี้เกษตรกรก็ยังได้มีการจัดทำบ่อแก๊สชีวภาพอีกด้วย แต่มีเพียงจำนวน 7 รายเท่านั้น เกษตรกรมักจะคิดว่าฟาร์มของตนเองนั้นอยู่ห่างไกลจากชุมชนไม่ทำความเดือดร้อนให้กับชาวบ้านในชุมชนจึงไม่มีการจัดทำบ่อแก๊สชีวภาพ อีกทั้งราคาของการทำบ่อแก๊สนั้นมีราคาสูงทำให้เกษตรกรไม่อยากทำบ่อแก๊สชีวภาพ

ภาพที่ 40-41 การจัดการมูลสุกร

23. ยาประจำฟาร์มสุกร

ยาในฟาร์มสุกรที่เกษตรกรมีไว้ประจำฟาร์มมีดังนี้ แอลกอฮอล์จำนวน 19 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.2 ยาแดงจำนวน 15 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.5 ยาม่วงจำนวน 11 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.7 ยาผงปฏิชีวนะ จำนวน 12 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.1 ยาช่วยคลอด จำนวน 27 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.5 ยาบำรุง จำนวน 26 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.1 ทิงเจอร์ไอโอดีนจำนวน 27 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.5 ยาเหลือง จำนวน 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.8 ยาผงซัลฟา จำนวน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.5 ยาลดไข้

จำนวน 26 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.1 ยาเสริมธาตุเหล็ก จำนวน 27 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.5 ยา
 ปฏิชีวนะใช้รักษาสุกรป่วย จำนวน 27 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.5 (ตารางที่ 26)

ตารางที่ 26 ยาประจำฟาร์มสุกร

ยาประจำฟาร์มสุกร	จำนวนเกษตรกรที่ระบุ	ร้อยละ
แอลกอฮอล์	19	8.2
ยาแดง	15	6.5
ยาม่วง	11	4.7
ยาผงปฏิชีวนะ	12	5.1
ยาช่วยคลอด	27	11.5
ยาบำรุง	26	11.1
ทิงเจอร์ไอโอดีน	27	11.5
ยาเหลือง	9	3.8
ยาผงซัลฟา	8	3.5
ยาลดไข้	26	11.1
ยาเสริมธาตุเหล็ก	27	11.5
ยาปฏิชีวนะใช้รักษาสุกรป่วย	27	11.5
รวม	234	100.0

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ภาพที่ 42 ยาประจำฟาร์ม

24. โรคที่พบบ่อยในการเลี้ยงสุกร

โรคในฟาร์มของเกษตรกรที่เกษตรกรพบในฟาร์มมีดังนี้ โรคท้องร่วงในลูกสุกรจำนวน 22 ราย คิดเป็นร้อยละ 35.5 โรคพิษสุนัขบ้าเทียม จำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.5 โรคโพลางจุมก อักเสบ จำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.8 โรคมดลูกอักเสบ จำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.8 โรคเต้านมอักเสบจำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.5 โรคไข้น้ำนม จำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.8 โรคท้องผูก จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.2 โรคขี้เรื้อน จำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.8 โรคไข้หวัดใหญ่ จำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.8 โรคปอดบวม จำนวน 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 14.6 ไอ จำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.8 โรคโลหิตจางในลูกสุกร จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.6 พยาธิ จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.2 (ตารางที่ 27)

ตารางที่ 27 โรคที่พบในฟาร์มสุกรของเกษตรกรตำบลป่าสัก

โรค	จำนวนเกษตรกรที่ระบุ (ราย)	ร้อยละ
โรคท้องร่วงในลูกสุกร	22	35.5
โรคพิษสุนัขบ้าเทียม	4	6.5
โรคโพลางจุมกอักเสบ	3	4.8
โรคมดลูกอักเสบ	3	4.8
โรคเต้านมอักเสบ	4	6.5
โรคไข้น้ำนม	3	4.8
โรคท้องผูก	2	3.2
โรคขี้เรื้อน	3	4.8
โรคไข้หวัดใหญ่	3	4.8
โรคปอดบวม	9	14.6
ไอ	3	4.8
โรคโลหิตจางในลูกสุกร	1	1.6
พยาธิ	2	3.2
รวม	62	100.0

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

โรคที่เกษตรกรพบส่วนใหญ่คือโรคท้องร่วงในลูกสุกร พบมากถึง 22 ราย ซึ่งเกษตรกรมักแก้ปัญหาด้วยการไปซื้อยาที่สหกรณ์ และให้สัตวแพทย์ประจำสหกรณ์มาดูอาการให้ และฉีดยารักษาให้

ส่วนโรคอื่นๆก็เช่นเดียวกันเกษตรกรก็มักจะเรียกสัตวแพทย์ประจำสหกรณ์มาตรวจและทำการรักษาให้

ตอนที่ 4 ข้อมูลด้านการตลาด

25. การจำหน่ายสุกร

การจำหน่ายสุกรของเกษตรกรในตำบลป่าสักนี้ไม่มีปัญหาเรื่องการส่งตลาด เนื่องจากเกษตรกรในตำบลเป็นสมาชิกสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรเชียงใหม่-ลำพูน ที่รับซื้อสุกรของเกษตรกรทุกรายที่เป็นสมาชิก สหกรณ์จะมาจับสุกรเองที่ฟาร์มของเกษตรกรเมื่อครบกำหนดเวลา โดยจะคิดค่าจับและค่าบรรทุกตัวละ 50 บาท

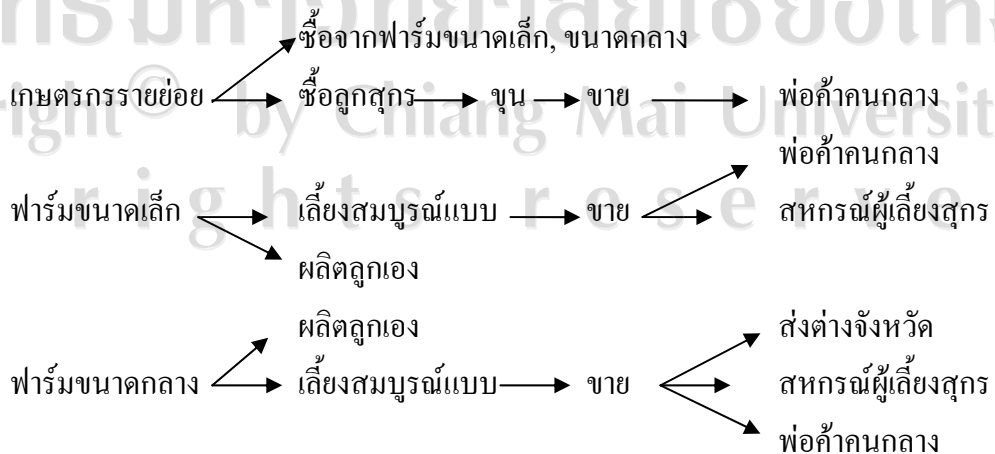
ราคาสุกรก็จะมีปัญหาเรื่องราคาขึ้นๆลงๆ บ้างตามเศรษฐกิจของประเทศ แต่สหกรณ์ก็จะมี การประกันราคาให้และรับซื้อสุกรในราคาที่ทำให้เกษตรกรสามารถอยู่ได้

เกษตรกรที่เลี้ยงสุกรแบบสุกรขุนจะขายสุกรให้กับพ่อค้าที่มารับซื้อ แต่จะได้ราคาที่ต่ำกว่า สหกรณ์รับซื้อ

เกษตรกรที่ชำแหละสุกรจำหน่ายมีเพียง 1 ราย เท่านั้น ที่ทำการชำแหละสุกรขายในตลาดชุมชนของหมู่บ้านและขายส่งให้กับร้านค้าในหมู่บ้านด้วย

สำหรับการแปรรูปนั้นเกษตรกรไม่มีการแปรรูปสุกรเองเลย

วงจรการผลิตและตลาด

ตอนที่ 5 ปัญหาในการเลี้ยงสุกร

จากการวิจัยพบว่าเกษตรกรมีปัญหาที่แตกต่างกันมากมาย ซึ่งสามารถแยกได้ดังต่อไปนี้ (ตารางที่ 28)

ตารางที่ 28 ปัญหาที่พบในการเลี้ยงสุกรของเกษตรกรตำบลป่าสัก

ปัญหา	จำนวนเกษตรกร (ราย)	ร้อยละ
ปัญหาแมลงวัน	26	28.9
ปัญหากลิ่นเหม็น	22	24.5
ปัญหาทางด้านราคา	20	22.2
ปัญหาน้ำเสีย	12	13.3
ปัญหาเสียงดัง	5	5.6
ปัญหาเรื่องโรค	2	2.2
ชาวบ้านประท้วง	2	2.2
หนอน	1	1.1
รวม	90	100.0

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

1. ปัญหาเรื่องแมลงวัน มีจำนวน 26 ราย คิดเป็นร้อยละ 28.9 เกิดจากคอกสกปรก น้ำเสีย มีกลิ่นเหม็น ทำให้มีหนอนมาวางไข่และเกิดเป็นแมลงวัน เกษตรกรแก้ปัญหาโดยการใส่ยาพ่นกำจัดหนอนและแมลงวัน มีเพียงเกษตรกรบางรายที่เลี้ยงไก่และเปิดเท่านั้นที่ตักหนอนไปให้กับสัตว์กิน เพื่อเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายทางด้านอาหารสัตว์

2. ปัญหาเรื่องกลิ่นเหม็นมีจำนวน 22 ราย คิดเป็นร้อยละ 24.5 มักต่อเนื่องมาจากปัญหาน้ำเสียทำให้ส่งกลิ่นเหม็น การแก้ปัญหของเกษตรกรก็เช่นเดียวกับการแก้ปัญหาเรื่องน้ำเสีย เกษตรกรบางรายแก้ปัญหาโดยการย้ายฟาร์มไปอยู่ในพื้นที่ที่ไกลจากหมู่บ้าน จึงไม่ส่งกลิ่นรบกวนชาวบ้าน

3. ปัญหาทางด้านราคา จำนวน 20 ราย คิดเป็นร้อยละ 22.2 เนื่องจากสถานะเศรษฐกิจมักจะมีการผันผวนอยู่ตลอดเวลา ราคาสุกรจึงขึ้นๆ ลงๆ อยู่เสมอ ทำให้เกษตรกรขาดทุนบ้าง ได้กำไรบ้างไม่แน่นอน แต่เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรตำบลป่าสักไม่วิตกกังวลมากนัก เนื่องจากสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรเชียงใหม่-ลำพูนได้ประกันราคาไว้ให้ ทำให้เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรสามารถอยู่รอดได้

4. ปัญหาเรื่องน้ำเสีย มีจำนวน 12 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.3 มักมาจากน้ำที่ใช้ในการล้างคอก ปลอ่ยให้ไหลไปตามทางน้ำเสียแล้วหมักอยู่ในบ่อน้ำเสีย ทำให้ส่งกลิ่นเหม็น เกษตรกรบางรายทำบ่อแก๊สชีวภาพ ทำให้ไม่มีปัญหาเรื่องกลิ่นเหม็น แต่เกษตรกรที่ไม่ได้ทำบ่อแก๊ส มักแก้ปัญหาโดยการใส่สารจุลินทรีย์ (E.M) และการนำน้ำเสียมาใช้ในการรดน้ำต้นไม้ เช่น ลำไย มะม่วง หรือผัก เป็นต้น

5. ปัญหาเรื่องเสียงดัง มีจำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.6 เกษตรกรจำนวนน้อยที่ประสบกับปัญหากับเรื่องเสียงดัง เนื่องจากเกษตรกรที่ไม่ประสบปัญหามักจะมีฟาร์มอยู่ห่างไกลจากหมู่บ้าน เสียงดังเกิดจากการที่สุกรร้องเมื่อถึงเวลาอาหารเท่านั้นจึงไม่เป็นปัญหาหนักเท่าที่ควร

6. ปัญหาชาวบ้านประท้วง มีเกษตรกร 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.2 ที่ประสบกับปัญหาชาวบ้านประท้วง เนื่องจากฟาร์มอยู่ในชุมชนทำให้ส่งกลิ่นเหม็นรบกวนชาวบ้าน ชาวบ้านจึงรวมตัวกันร้องเรียนไปทางองค์การบริหารส่วนตำบลป่าสักเพื่อให้จัดการแก้ปัญหาให้เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรที่ประสบกับปัญหาชาวบ้านประท้วงนี้กำลังแก้ปัญหาโดยการจัดทำบ่อแก๊สชีวภาพ แต่ยังไม่รอกการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลป่าสักอยู่ เพราะเงินลงทุนในการทำค่อนข้างสูง จึงยังรอ และอดทนต่อการประท้วงของชาวบ้านต่อไป

7. ปัญหาเรื่องหนอน มีเกษตรกร 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.1 ที่ประสบปัญหาเรื่องหนอน เนื่องจากความสกปรกของคอกทำให้มีแมลงวันมาวางไข่ เกิดเป็นหนอน วิธีแก้ปัญหของเกษตรกรคือ พ่นยาฆ่าหนอน

4.3 ข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรต่อการแก้ปัญหา

เกษตรกรมีข้อเสนอแนะ และความต้องการที่ต่างกัน สามารถแยกได้เป็นดังนี้ (ตารางที่ 29)

ตารางที่ 29 ข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อแนวทางการแก้ปัญหา

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะของเกษตรกร	จำนวนเกษตรกร	ร้อยละ
1	ต้องการบ่อแก๊สชีวภาพ	8	28.6
2	อยากได้รับการสนับสนุนในเรื่องของยารักษาโรค	4	14.3
3	อยากให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมปศุสัตว์ ดูแลการเลี้ยงสุกรอย่างต่อเนื่อง	5	17.8
4	อยากให้รัฐช่วยดูแลเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรในการเลี้ยง	3	10.8
5	อยากให้ทางองค์การบริหารส่วนตำบลป่าสักลดหย่อนภาษีโรงเรือนและภาษีการเลี้ยงสุกร	2	7.1
6	อยากให้ประกันราคา	5	17.8
7	ต้องการเงินสนับสนุน	1	3.6
	รวม	28	100.0

1. ความต้องการอันดับแรกของเกษตรกรคือบ่อแก๊สชีวภาพ มีจำนวน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 28.6 ซึ่งทางองค์การบริหารส่วนตำบลป่าสักได้จัดทำโครงการบ่อแก๊สชีวภาพขึ้นร่วมกับทางมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยทางองค์การบริหารส่วนตำบลป่าสักจะออกค่าใช้จ่ายส่วนหนึ่งในการทำบ่อแก๊สให้กับเกษตรกร แต่เนื่องจากโครงการมาช้าทำให้เกษตรกรรอนาน เกษตรกรจึงอยากขอให้ทางองค์การบริหารส่วนตำบลป่าสัก ได้ดำเนินการให้เร็วขึ้นกว่าเดิม

2. เกษตรกรอยากได้รับการสนับสนุนในเรื่องของยารักษาโรค วัคซีน และยากำจัดก๊ลิ้น มีจำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 14.3

3. เกษตรกรอยากให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดูแลการเลี้ยงสุกรอย่างต่อเนื่อง ไม่ควรมานำเสนอโครงการไปแล้วหายไป มีจำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 17.8

4. เกษตรกรอยากให้รัฐช่วยดูแลเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรในการเลี้ยงสุกรร่วมกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน มีจำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 10.8

5. เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรอยากให้ทางองค์การบริหารส่วนตำบลป่าสัก ลดหย่อนภาษีโรงเรือนให้กับเกษตรกร มีจำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.1

6. อยากให้รัฐช่วยประกันราคาให้ มีจำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 17.8

7. เกษตรกรต้องการเงินสนับสนุน มีจำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.6